

**Програмові вимоги до комплексного державного екзамену на здобуття
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта
з методик вивчення предметів освітніх галузей Державного стандарту
початкової освіти**

**Програмові вимоги з методики навчання української мови до
комплексного державного екзамену на здобуття першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта**

1. Характеристика мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти за Типовою освітньою програмою Р.Б.Шияна.
2. Характеристика мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти за Типовою освітньою програмою О.Я.Савченко.
3. Основні завдання добукварного періоду та їхня реалізація на уроках навчання грамоти молодших школярів. Методика проведення уроків навчання грамоти у добукварний період.
4. Етапи букварного періоду, мета та завдання кожного з них. Методика проведення уроків навчання грамоти у букварний період.
5. Загальна характеристика методів і прийомів навчання письма молодших школярів. Методика реалізації означених методів в період навчання грамоти учнів початкової школи.
6. Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти молодших школярів. Прийоми звукового аналізу та синтезу на уроках навчання грамоти.
7. Переказ як засіб розвитку зв'язного мовлення учнів. Види переказів, методика їхнього опрацювання в початкових класах.
8. Твір як засіб розвитку монологічного мовлення учнів. Класифікація учнівських творів, методика роботи над твором на уроках розвитку зв'язного мовлення молодших школярів.
9. Завдання і зміст роботи з розвитку діалогічного мовлення учнів. Методика розвитку діалогічного мовлення молодших школярів на уроках української мови.
10. Особливості монологічного мовлення молодших школярів. Методика розвитку монологічного мовлення учнів початкової школи.
11. Мета та завдання уроків з розвитку зв'язного мовлення молодших школярів. Методика проведення уроків з розвитку зв'язного мовлення учнів в початковій школі.
12. Методика роботи над збагаченням словника молодших школярів. Поповнення словникового запасу учнів синонімами, антонімами, омонімами та фразеологізмами.
13. Характеристика якісного читання учнів. Методика формування якісного читання молодших школярів в початковій школі.
14. Типи уроків класного читання в початковій школі, їхня класифікація та загальна характеристика. Методика проведення уроків класного читання з молодшими школярами.

15. Особливості та класифікація оповідань, які вивчаються в початковій школі. Методика опрацювання оповідань на уроках літературного читання.
16. Характеристика та класифікація казок, з яким працюють молодші школярі. Особливості роботи над казкою на уроках літературного читання в початковій школі.
17. Байка як жанр художньої літератури. Методичні основи опрацювання байок на уроках літературного читання в початкових класах.
18. Особливості роботи над ліричними та епічними віршами на уроках літературного читання в початковій школі. Моделювання структури уроку опрацювання віршів з молодшими школярами.
19. Особливості підготовчого, початкового та основного етапів уроків позакласного читання в початкових класах. Методика проведення уроків позакласного читання з молодшими школярами.
20. Загальна характеристика, особливості та типологія орфографічних вправ. Методика їхнього опрацювання на уроках української мови в початковій школі.
21. Особливості та загальна характеристика трьох типів орфографічних правил. Методика роботи над орфографічним правилом на уроках української мови.
22. Методика опрацювання граматичних понять «основа речення», «головні члени речення» на уроках української мови в початковій школі.
23. Однорідні члени речення як предмет вивчення в початковій школі. Ознайомлення молодших школярів з однорідними членами речення на уроках української мови.
24. Реалізація лінійно-концентричного принципу програми під час вивчення іменника з молодшими школярами. Методика вивчення іменника на уроках української мови в початковій школі.
25. Мета і завдання роботи з вивчення прикметника в початковій школі. Методика вивчення прикметника на уроках української мови.
26. Дієслово як предмет вивчення в початковій школі. Ознайомлення молодших школярів з граматичними ознаками дієслів та формування в учнів навичок уживання дієслів у мовленні.
27. Особливості вивчення займенника в початковій школі. Методика опрацювання з молодшими школярами займенника на уроках української мови.
28. Методика ознайомлення молодших школярів з числівником та прислівником на уроках української мови. Моделювання структури уроку вивчення числівника та прислівника з молодшим школярами.
29. Текст як одиниця усного і писемного мовлення. Типи текстів, що вивчаються з молодшими школярами, їхня характеристика. Методика роботи з текстом на уроках української мови в початковій школі.
30. Система ознайомлення молодших школярів з поняттями «звук» (голосний, приголосний), «склад», «наголос». Методика проведення з учнями звукового та звуко-буквеного аналізу слів.

Програмові вимоги з методики навчання освітньої галузі «Математика» до комплексного державного екзамену на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта

1. Зміст і методика вивчення матеріалу до числового періоду.
2. Вивчення змістових ліній в курсі математики початкової школи.
3. Методика ознайомлення з числами та цифрами першого десятка. Порівняння та склад чисел. Порядкова та кількісна лічба. Ознайомлення з поняттям нуля. Додавання і віднімання в межах 10.
4. Концентричний принцип вивчення нумерації. Нумерація чисел та арифметичні дії в межах сто. Особливості вивчення чисел 11 – 20.
5. Методика навчання нумерації в межах 1000. Порівняння трицифрових чисел (на підставі порядку слідування чисел у натуральному ряді, спосіб порозрядного порівняння).
6. Методика навчання табличного додавання і віднімання чисел в межах 10.
7. Методика навчання додавання і віднімання чисел з переходом через десяток. Розклад чисел на розрядні доданки. Розклад чисел на зручні доданки.
8. Методика формування обчислювальних навичок додавання і віднімання в межах 100.
9. Методика формування обчислювальних навичок табличного множення та ділення.
10. Методика навчання письмового додавання і віднімання. Формування вміння виконувати дії за алгоритмом.
11. Методика навчання письмового множення і ділення. Формування вміння виконувати дії за алгоритмом.
12. Методика ознайомлення з поняттям «задача». Класифікація простих задач у початковій школі. Ознайомлення з поняттям «обернена задача». Складання обернених задач.
13. Методика формування вміння розв'язування простих задач в 1- 4 му класі.
14. Формування поняття «складена задача». Формування вміння розв'язувати складені задачі.
15. Методика формування вміння розв'язувати складені задачі, які є комбінацією простих задач.
16. Методика формування вміння розв'язувати складені задачі, що містять сталу величину (задачі на знаходження четвертого пропорційного).
17. Методика формування вміння розв'язувати складені задачі, що містять сталу величину (задачі на пропорційне ділення).
18. Методика формування вміння розв'язувати складені задачі, що містять сталу величину (задачі на знаходження невідомого за двома різницями).
19. Методика формування вміння розв'язувати складені задачі, що містять сталу величину (задачі на подвійне зведення до одиниці).
20. Методика формування вміння розв'язувати задачі на процеси (задачі на спільну роботу).
21. Методика формування вміння розв'язувати задачі на процеси (задачі на рух)
22. Методика формування вміння розв'язувати задачі на процеси (задачі на знаходження середнього арифметичного)

23. Методика формування поняття про частини величини та дріб. Методика формування вмінь розв'язування задач, що містять частини та дробі.
24. Методика навчання основних величин: довжини, маси, об'єму; площі фігури; часу та його вимірювання.
25. Формування і розвиток уявлень учнів про числовий вираз. Перетворення і порівняння числових виразів. Числові рівності і нерівності.
26. Методика ознайомлення із буквеними виразами.
27. Методика навчання розв'язування нерівностей зі змінною.
28. Формування поняття «рівність із змінною». Методика формування вміння розв'язувати рівняння.
29. Формування вміння вимірювати і обчислювати геометричні величини (периметр та площу). Одиниці вимірювання площі.
30. Формування вміння письмового ділення з остачею.

**Програмові вимоги з методики навчання освітньої галузі «Мистецтво» на
здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності
013 Початкова освіта**

1. Образотворче мистецтво як художнє відображення дійсності.
2. Живопис, жанри живопису. Основні види робіт на уроках образотворчого мистецтва.
3. Скульптура, її своєрідність. Види скульптури. Ліплення на уроках мистецтва у початковій школі .
4. Декоративно-прикладне мистецтво України. Центри народних промислів і ремесел. Ознайомлення учнів початкових класів з народним декоративно-прикладним мистецтвом.
5. Основи кольорознавства. Основні та похідні кольори. Вплив кольору на властивості уваги у молодших школярів.
6. Методи керівництва образотворчою діяльністю. Наочні, практичні та словесні методи.
7. Форми організації образотворчої діяльності на заняттях з образотворчого мистецтва.
8. Групові форми організації образотворчої діяльності на заняттях з образотворчого мистецтва.
9. Методика проведення уроків тематичного малювання.
10. Особливості проведення уроків з ознайомлення учнів з творами образотворчого мистецтва.
11. Методика проведення уроків малювання з натури. Обладнання уроків малювання з натури.
12. Методика проведення уроків декоративного малювання. Укладання візерунків та орнаментів.
13. Орієнтовна структура уроку образотворчого мистецтва в НУШ. Обладнання та матеріали на уроці образотворчого мистецтва.
14. Специфіка підготовки вчителя до педагогічної діяльності з образотворчого мистецтва.
15. Формування творчих здібностей молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва.
16. Структура уроку образотворчого мистецтва. Підготовка вчителя до проведення уроку образотворчого мистецтва в початковій школі.
17. Перспективна підготовка вчителя до проведення уроків образотворчого мистецтва в початковій школі. Особливості проведення уроків образотворчого мистецтва.
18. Безпосередня підготовка вчителя до проведення уроку образотворчого мистецтва. Особливості проведення уроків образотворчого мистецтва.
19. Мета і завдання позакласної роботи з образотворчого мистецтва. Особливості організації позакласної роботи з образотворчого мистецтва з молодшими школярами.
20. Педагогічні умови творчого розвитку молодших школярів засобами образотворчого мистецтва.
21. Методика проведення слухання музики на уроці: сприймання та аналіз-інтерпретація музики.

22. Методика використання творчих завдань на уроках музичного мистецтва.
23. Класифікація уроків музичного мистецтва (тип, форма, жанр).
24. Методика проведення вокально-хорової роботи на уроках: розспівування, розучування, повторення пісні.
25. Методика навчання музичної грамоти на уроках музичного мистецтва.
26. Використання ігрових педагогічних прийомів на уроках музичного мистецтва.
27. Урок музичного мистецтва в НУШ. Новітні підходи до його організації і проведення.
28. Організація навчальної діяльності на уроках музичного мистецтва в початкових класах.
29. Імпровізаційна діяльність на уроках музичного мистецтва.
30. Формування вокально-хорових навичок у молодших школярів.
31. Методика використання ритмічних рухів, вправ на уроках музичного мистецтва.

**Програмові вимоги з методики навчання технологічної освітньої галузі
в початковій школі
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності
013 Початкова освіта**

1. Мета, завдання технологічної освітньої галузі у початковій школі.
2. Характеристика змістових ліній технологічної освітньої галузі за Типовими освітніми програмами МОН України (О. Савченко та Р. Шияна) для учнів 1-4-х класів.
3. Особливості реалізації змісту технологічної освітньої галузі через навчальні предмети «Дизайн і технології».
4. Трудова діяльність людини. Предмети, засоби та продукти праці людини.
5. Пропедевтична діяльність вчителя з підготовки молодших школярів до свідомого вибору майбутньої професії.
6. Санітарно-гігієнічні та методичні вимоги до створення умов у класній кімнаті для проведення уроків з технологічної освітньої галузі у початковій школі. Обладнання робочих місць вчителя і учнів.
7. Засоби навчання учнів на уроках з технологічної освітньої галузі у початковій школі.
8. Підручники та альбоми-посібники для навчання учнів 1-4 класів з технологічної освітньої галузі.
9. Види дидактичних матеріалів, їх роль в процесі організації навчальної діяльності учнів на уроках з технологічної освітньої галузі у початковій школі.
10. Види та властивості конструкційних матеріалів. Правила добору конструкційних матеріалів, інструментів та пристосувань для виготовлення виробу.
11. Види технологічних та інструкційних карт, їх роль в процесі реалізації завдань з технологічної освітньої галузі у початковій школі.
12. Дидактичні матеріали як засіб діагностування технічних здібностей учнів на заняттях з технологічної освітньої галузі в початковій школі.
13. Загальна характеристика електронних дидактичних матеріалів.
14. Використання цифрових інструментів для проектування оригінальних дидактичних роздаткових, демонстраційних матеріалів, вправ, завдань, кросвордів, інструкційних та технологічних карт, навчальних таблиць тощо.
15. Методи навчання з технологічної освітньої галузі, їх класифікація та застосування в початковій школі.
16. Методи формування у молодших школярів графічних умінь і навичок.
17. Методи формування в учнів уміння розв'язувати завдання за аналогією.
18. Методи формування в учнів 1-4 класів умінь виконувати технологічні операції з обробки матеріалів, які використовуються на уроках з технологічної освітньої галузі у початковій школі.
19. Технічні задачі для розвитку мислення учнів молодшого шкільного віку.
20. Специфіка уроку з технологічної освітньої галузі.
21. Сучасний урок інтегрованого курсу «Я досліджую світ»: технологічна освітня галузь.
22. Безпосередня підготовка вчителя початкових класів до уроку з технологічної освітньої галузі.

23. Календарно-тематичне планування уроків у початковій школі з технологічної освітньої галузі.
24. Форми організації навчальної роботи учнів на уроках праці.
25. Групові і масові форми організації позакласної та позашкільної роботи з трудового навчання та виховання молодших школярів.
26. Методика ознайомлення молодших школярів з трудовими завданнями (продуктами праці).
27. Методика навчання молодших школярів умінням планувати трудовий процес.
28. Реалізація інтегративного підходу в процесі вивчення учнями 1-4 класів технологічної освітньої галузі.
29. Оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках праці. Критерії та методичні підходи.
30. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з технологічної освітньої галузі за Державним стандартом початкової освіти.

**Програмові вимоги з методики навчання
природничої освітньої галузі
на здобуття першого(бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта**

1. Мета і завдання природничої освітньої галузі. Методологічні основи природничої освітньої галузі, зв'язок методики викладання природничої освітньої галузі з іншими науками.
2. Характеристика змістових ліній природничої освітньої галузі. Етапи формування природничої освітньої галузі, наступність у наукових розробках вчених-методистів.
3. Зміст природничої освітньої галузі та її місце в системі початкового навчання. Принципи освітньої галузі.
4. Сучасні програми з природничої освітньої галузі в початковій школі. Порівняльний аналіз альтернативних програм вчених-методистів з природничої освітньої галузі інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
5. Матеріальна база вивчення природничої освітньої галузі, її значення. Куток живої природи та організація роботи в ньому. Вимоги до кутка живої природи.
6. Географічний майданчик, його обладнання та значення в початковій школі. Робота учнів на географічному майданчику.
7. Навчально-методичне забезпечення інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Педагогічні та гігієнічні вимоги до засобів навчання.
8. Принципи навчання, їх місце, роль, значення в процесі вивчення природничої освітньої галузі курсу «Я досліджую світ». Реалізація краєзнавчого принципу навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.
9. Методика формування природничих уявлень, понять та вмій. Види природничих знань, що формуються в початковій школі. Формування пропедевтичних природничих уявлень та понять на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
10. Класифікація методів вивчення природничої освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Добір та оптимальне поєднання методів і прийомів навчання.
11. Використання дидактичних ігор природничої освітньої галузі на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
12. Дослідницький метод навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в початковій школі. Дослід і спостереження як методи ознайомлення учнів початкової школи з природою. Методика організації та проведення спостережень за змінами в живій і неживій природі.
13. Організація і методика проведення спостережень як основного методу вивчення природничої освітньої галузі інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
14. Форми організації навчального процесу в процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в початковій школі. Підготовка вчителя до уроку.
15. Урок-основна форма організації процесу навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Типи і структура уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.

16. Позаурочна та позакласна робота природничого характеру в початкових класах. Масова позакласна робота.
17. Особливості проведення уроку з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у малокомплектній школі та класі-комплекті. Орієнтовне планування уроків.
18. Методика організації і проведення предметних уроків під час вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі. Закономірності в методиці підготовки і проведенні уроку.
19. Методика проведення комбінованого уроку з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі, його структура та варіативність.
20. Методика проведення узагальнювального уроку з інтегрованого курсу «Я досліджую світ», його структура та варіативність.
21. Організація та методика проведення уроку-екскурсії в початкових класах інтегрованого курсу «Я досліджую світ», його структура та варіативність. Екскурсії при вивченні природи рідного краю, їх навчальне та виховне значення.
22. Аналіз пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ», його структура та варіативність. Нестандартні уроки з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
23. Проведення уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ», з використанням новітніх педагогічних технологій, їх структура та варіативність. Ігрові навчальні технології в системі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
24. Формування екологічної свідомості молодших школярів. Екологічні дозвілля в системі природоохоронної роботи сучасної початкової школи.
25. Перевірка і оцінювання знань і вмінь учнів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початкових класах.
26. Розповідь та її види, бесіда та її види. Особливості використання розповіді та бесіди на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
27. Розвиток уявлень здобувачів початкової освіти про об'єкти та явища природи, установлення зв'язків між неживою і живою природою, формування бережливого ставлення до природи, вироблення навичок екологічно доцільної поведінки в довіллі в процесі вивчення змістової лінії «Я у природі» інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі..
28. Формування дослідницьких умінь школярів через підтримку допитливості та інтересу до спостережень, експериментів та моделювання для пошуку відповідей на запитання про навколишній світ у процесі вивчення змістової лінії «Я пізнаю природу» інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
29. Формування загальних уявлень про світ, створений людиною, понять про взаємозв'язки людини і природи в здобувачів початкової освіти в процесі вивчення змістової лінії «Я у рукотворному світі» інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
30. Робота з планом і картою на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Види карт для початкової школи. Організація роботи з контурними картами. Освітні та гігієнічні вимоги до карт початкової школи.